

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954

Jaarverslag Vereniging Oud Harlingen 2020

Bestuur, functie en taken

Het bestuur is in 2020 als volgt samengesteld:

- A.F. Visser (voorzitter) pers, correspondentie
- M. Funk (secretaris) correspondentie, SBHH (zoutwinning)
- F.G.M. Attema (penningmeester) ledenadministratie, regeling Klein maar Fijn
- C. Huizenga (lid) notulist, regeling Klein maar Fijn
- W. van der Meer (lid) bouwzaken, gemeentelijk beleid
- H. Otten (lid) SBHH (zoutwinning)
- E. H. Runia (lid) communicatie, website, sociale media
- E. Weidenaar (lid) Monumenten Stichting Harlingen
- I.P. Zeijlemaker (lid) Beeldbank

De verschillende werkgroepen leveren een belangrijke bijdrage aan de activiteiten van de vereniging (zie verderop). Iedere werkgroep zit bij een bestuurslid in portefeuille.

Ledenbijeenkomsten

Het is de Vereniging gelukt om toch in het Corona-jaar een ledenvergadering te organiseren. Ondanks dat de Voorjaarsvergadering niet door kon gaan, heeft het bestuur in oktober een digitale Najaarsvergadering georganiseerd. Tijdens deze vergadering kon het jaar 2019 alsnog afgesloten worden. Daarnaast is er in deze vergadering afscheid genomen van voorzitter Anneke Visser en bestuurslid Hans Otten. Ook was er een beeldende presentatie over de restauratie van het stationsgebouw door Lilian Fopma. De avond werd afgesloten met een filmpje over historisch Harlingen, samengesteld door Iemke Pieter Zeijlemaker.

Beleid en overleg

- *Gemeente – college*: Er waren dit jaar meerdere vergaderingen met de wethouders dhr. H. Kuiken en dhr. E. de Groot. Verschillende actuele zaken werden besproken en afgesproken om de vergaderingen per kwartaal te houden in plaats van ieder half jaar.
- *Gemeente – Openbare werken*: Met ambtenaren bespraken we o.a. over de bolders van de Zuiderhaven, de oplaadpunten binnen de gemeente en herbestrating met geeltjes.
- *Participantenoverleg*: In maart is het Participantenoverleg afgelast i.v.m. de Corona maatregelen. In november is er digitaal overleg geweest en alle participanten hebben digitaal hun werkzaamheden door gegeven aan de voorzitter mevrouw L. van Ingen.

Ledental (portefeuille F.G.M. Attema)

Oud Harlingen begon in 2020 met een ledental van 1497 leden. In de loop van het jaar moesten helaas 64 leden wegens opzegging, verhuizing, overlijden of wanbetaling van de lijst worden afgevoerd. Er hebben zich 30 nieuwe leden aangemeld. Op 31-12-2020 werd het jaar afgesloten met 1463 leden.

Werkgroep Bouwzaken (portefeuille W. van der Meer)

De bouwcommissie heeft het in 2020 niet gemakkelijk gehad betreffende het inkijken van bouwvergunningen bij de gemeente. Ook in dit geval was Corona de dwarsligger. Bouwaanvragen konden niet met de gehele groep in het stadhuis bekeken worden. Een wijziging is dat tegenwoordig de aanvragen digitaal zijn. Het ligt dus in de mogelijkheid om deze via de mail toegestuurd te krijgen. Waar wel rekening mee gehouden dient te worden is de AVG wet die onze privacy beschermt. De gemeente en de bouwcommissie zijn opzoek gegaan naar een oplossing

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954

om deze aanvragen Corona- en AVG-proof op afstand te kunnen inkijken. In 2020 is dit echter nog niet gelukt, mede omdat er in het laatste kwartaal niet veel bouwaanvragen zijn binnengekomen welke betrekking hadden op het oude stadsgedeelte van ons prachtige stadje. We hebben goede hoop dat het in 2021 wel gaat lukken. Elly Runia is vanuit het bestuur bij de bouwcommissie gekomen, samen met Wiegerina van der Meer vertegenwoordigen zij de bouwcommissie binnen het bestuur en zijn beide aanspreekpersonen voor de gemeente.

Redactie Magazine (portefeuille A.F. Visser)

Op 28 oktober kwam de 36e editie van het Magazine uit. Door de geldende regels kon de gebruikelijke presentatie in het Hannemahuis, niet door gaan. Vanwege deze regels werd er in de buitenlucht het eerste exemplaar aangeboden aan dhr. René Attema. Hij werd op zijn werk verrast door de voorzitter. René ontving het eerste exemplaar vanwege zijn vele, historische artikelen welke hij de afgelopen jaren voor het Magazine geschreven heeft.

Op de website van de Vereniging is een trefwoordenregister geplaatst om beter en sneller artikelen te vinden uit alle edities.

Werkgroep Muurschilderingen (portefeuille F.G.M. Attema)

De werkgroep besteedt ook dit jaar alleen aandacht aan het onderhoud.

Werkgroep Beeldbank (portefeuille I.P. Zeijlemaker)

Het jaar 2020 is voor de Beeldbank in meerdere opzichten een bijzonder jaar geweest. De activiteiten die normaal het werk zo leuk maken zoals er zijn: de Visserijdagen, de film avonden voor diverse verenigingen, buurthuizen en dergelijke konden geen doorgang vinden door de u wel bekende Covid-19. Daarnaast is onze portefeuille houder voor enkele maanden naar China vertrokken. Bij thuiskomst is er een breder overleg geweest tussen verschillende mensen die fotografie en film als hobby hebben en Vereniging Oud Harlingen een warm hart toedragen. Tijdens de digitale Najaarsvergadering zijn er mooie unieke beelden vertoond van een "jong verleden". Een klein tipje van de sluier voor 2021: Het project voormalig ziekenhuis Oranjeoord krijgt handen en voeten. Wij zijn nog steeds op zoek naar unieke beelden en foto's. Mocht u iets tegenkomen, schroom niet en neem contact op met onze vereniging.

Werkgroep Archiefonderzoek (portefeuille A.F. Visser)

Op 30 oktober opende de Harlinger Courant met 'Duizelingwekkend project bereikt de finish'. Inderdaad kan de vlag uit: het project over 18.079 Harlinger huizenverkopen tussen 1597 en 1810 is voltooid. De klus is geklaard door 16 vrijwilligers: Anneke Karsten, Auke Bootsma, Betty Vellinga, Ernst en Lena Rolffs of Roelofs, Freddy van der Meer, Joop Claus, wijlen Koos Vermeulen, Jan van Wilsum, Klaske Krottje, Piet Frölich, Renee Langhout, Rita Wiersma, Stefan Elsinga en Jeanine Otten van het Harlinger Gemeentearchief, vanuit de vereniging ondersteund door Chris Elsinga. Sommigen van hen namen de afgelopen 8 jaar het transcriberen van tientallen aktes voor hun rekening, anderen honderden, nog anderen duizenden. Chapeau!

Stamboomonderzoeker Jaap Kemper maakte dankbaar gebruik van het jarenlange uitzoekwerk en publiceerde in 2020 twee uitgaven: 'De gouden eeuw van Harlingen' over de bewoningsgeschiedenis van Voorstraat 26 t/m 60 en 'Het Hannemahuis' over dat complex aan panden. Hoofdproject van de werkgroep zijn nu Harlinger 'boedelinventarissen'. De werkgroep transcribeerde al meer dan 800, soms pagina's lange lijsten, waarop exact staat beschreven welke huisinventaris na het overlijden van de bewoner werd aangetroffen. Zodoende weten wij nu dat in 1673 in Voorstraat 83, na het overlijden van convooimeester dr. Paulus Bontekoe, onder meer 'een groen spreedt over 't bed' lag en in het voorhuis 'een canarye kouw met twee vogels' stond.

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954

Net als de informatie uit de huizenproclamaties zijn de gegevens van inmiddels 364 boedelinventarissen te vinden op www.kleinekerkstraat.nl via 'Boedelinventarissen of - per huis - onder 'Zoek je huis'.

Subsidiefonds Klein maar Fijn (portefeuille F.G.M. Attema)

Er is in 2020 maar 1 keer een beroep gedaan op het fonds Klein maar Fijn. Deze aanvraag is toegekend. Het lage aantal aanvragen komt mogelijk door de Covid-19 crisis.

Monumenten stichting Harlingen (portefeuille E. Weidenaar)

In 2020 zijn de monumentale sluislieren in de Rommelhaven van Harlingen gerestaureerd. De draaibare onderdelen zijn niet langer helder wit, maar zijn grijs geverfd. Na het verwijderen van vele verflagen zijn de onderdelen geschooperd. Door middel van vlamspuiten is er een laag nieuw metaal aangebracht. Een mengsel van zink (85 procent) en aluminium (15 procent) is in de vorm van een draad met een vlam op het gestraalde materiaal gespoten. De lieren hebben dankzij de nieuwe laag een hoge dichtingsgraad. Zo is het metaal beschermd tegen corrosie van het zilte water uit de Waddenzee. Daarna is alles in de verf gezet, om alles goed te conserveren zodat het nog lang mee kan.

Stichting Bescherming Historisch Harlingen (portefeuille M. Funk en H. Otten)

Als 'dochteronderneming' van Oud Harlingen houdt de Stichting Bescherming Historisch Harlingen (SBHH) zich bezig met de effecten van de buitengaatse zoutwinning op de monumentale stad.

In de Samenwerkingsovereenkomst van de SBHH, Frisia Zout, gemeente en provincie staat de veiligheid van de stad en zijn inwoners voorop. Als bouwsteen daarvoor laat Frisia een Aanvullend Meetnet in de stad aanleggen. Eind 2020 is daarmee een begin gemaakt.

Een andere bouwsteen is een afdoende schadeprotocol voor het onverhoopte geval dat schade tóch gaat optreden. Vanuit de SBHH zijn, met ondersteuning van de gemeente Harlingen, in brieven en tijdens gesprekken aan het ministerie van EZK suggesties gedaan om in het protocol de burger centraler te stellen. Eind 2020 was de definitieve tekst van de regeling nog niet bekend. Centrale boodschap van de SBHH is dat Nederland een 'nieuw veiligheidsdenken' nodig heeft, waarbij de grenzen voor mijnbouw worden bepaald door draagvlak bij en het wegnemen van risico's voor de burger. Dat inzicht is niet alleen in Den Haag gedeeld, maar bijvoorbeeld ook in Ternaard. Daar sprak de stichting op uitnodiging van de partijen die bij de gaswinning betrokken zijn.

Nadat in Harlingen in april een grote voorlichtingsavond over de zoutwinning door corona geen doorgang kon vinden, is op 24 november in samenwerking met Omroep RSH een uitzending gestreamd. Via de website www.sbh.nl probeert de stichting alle Harlingers zo goed mogelijk over de ontwikkelingen te informeren.

Verdere activiteiten en gebeurtenissen

Gevelstenen:

- De leeuw:
Eeuwenlang sierde de gevelsteen een grote hof van Riemer Jurjen Wijngaarden, tussen de Kerkpoortstraat en de dwinger (Zuiderbolwerk). De steen is nu gerestaureerd en in het Sint Annahof geplaatst. Tot de wijk Almenum begin jaren '80 werd vernieuwd, zat de steen in de tuinmuur van Bloemisterij de Vries aan de Kerkpoortstraat. De leeuw zat precies boven de ingang: een dubbele deur met fraaie gietijzeren roosters. De steen is geschonken door fam. de Vries. De steen is onthuld door de fam. de Vries en ze zijn blij met het eindresultaat.

VERENIGING oud harlingen

opgericht 8 november 1954

- Gevelsteen fa. Smeding:
De eerste steen van de vroegere Stoomvetsmelterij is teruggeplaatst in de zijgevel van de Weverstraat. Vanaf 1915 werd in dit gedeelte van de stad door de gebroeders Hendrik en Empie (Egbert) Smeding gehandeld in (spijs)vetten. De handel nam toe en de verwerkingsmogelijkheden bleken niet meer toereikend te zijn. Besloten werd een nieuwe vetsmelterij met ketelhuis, koelruimte en opslagcapaciteit te bouwen. De eerste steen werd op 10 april 1924 gelegd Jogchem en Hendrik Smeding. De steen werd geplaatst in de muur van de expeditie ruimte, waar nu de huizen in de Weverstraat staan.
- Eerste steen St. Anna- Gesticht:
In een tuin in Holwerd lag een gevelsteen met de naam Jorna, via Douwe Jorna is de steen bij VOH terecht gekomen. Pastoor Jorna heeft veel voor Harlingen betekend. Met name voor het Sint Annagesticht en diverse scholen. Hij heeft ervoor gezorgd dat de eerste zusters Franciscanessen in 1855 naar Harlingen kwamen. Er was veel armoede in de stad, dus volop werk. Hoogstwaarschijnlijk heeft de gevelsteen in een van de zijvleugels van het Sint Annagesticht gezeten.

Open Monumentendag: Zaterdag 12 september was de jaarlijkse Open Monumentendag. In verschillende steden is deze dag geannuleerd. In Harlingen is besloten om buiten verhalen te vertellen op verschillende historische plekken.

Rabobank Clubkas Campagne: Bij de Rabobank Leeuwarden-Noordwest Friesland Club Support hebben wij een aanvraag ingediend voor het "Organiseren digitale najaarsvergadering". Voor dit bestedingsdoel is een financiële bijdrage € 784,69 ontvangen. Hiervoor heel veel dank aan al onze leden en aan de Rabobank Leeuwarden-Noordwest Friesland.

Winterborrel: Jaarlijks bedankt het bestuur alle vrijwilligers van de Vereniging Oud Harlingen tijdens de Winterborrel. Er wordt altijd getracht deze bijeenkomst op een bijzondere plek te laten plaatsvinden. Vanwege alle gestelde maatregelen rondom Corona, moest ook deze bijeenkomst afgezegd worden. Om alle vrijwilligers toch te bedanken, kregen zij allemaal een attentie, in de vorm van een mondneusmasker en de gemeentegids uit 1934, thuisbezorgd.

Beeldje Bouwe Smits: In samenwerking met kunstenaar Henk Zielstra, is op 5 juni een beeldje geplaatst op de Zoutsloot van Bouwe Smits. Aanwezig waren o.a. familieleden van Bouwe Smits.

Lichtjes op oorlogsgraven: Voor de 5e keer werd ook dit jaar op Kerstavond door Vereniging Oud Harlingen, in samenwerking met het Centraal Comité 1945, lichtjes geplaatst op de militaire oorlogsgraven, op de verschillende oorlogsmonumenten in de stad en op graven van de Algemene Begraafplaats. Opdat wij niet vergeten.

Communicatie: Met de halfjaarlijkse nieuwsbrief informeren we onze leden over lopende en toekomstige zaken. Tevens houden we onze leden via FB op de hoogte van de actuele gebeurtenissen aangaande onze activiteiten en wederwaardigheden op historisch gebied. Ook de website wordt regelmatig gevuld met allerlei nieuws.

In de zomer van 2020 hebben we de Pienehassusquiz verzorgd in de Harlinger Courant met geschiedenisweetjes. Om vrijwilligers en werkgroepen van onze Vereniging een keer in het spotlicht te zetten, is er om de week een interview met 1 van hen in de Harlinger Courant.